

FT Eira Kanervo (TY, Biologian laitos)

SALO ON JANONNUT SOMERON VETTÄ JO PITKÄÄN

Salon kaupungin kiinnostus Someron-Kiikalan harjualueen pohjavesiin on jo yli neljännesvuosisadan mittainen! Aluksi vedenottolupa myönnettiin, sitten evättiin ja myöhemmin taas uudelleen myönnettiin. Luvanhaun historia on näin ollen varsin monivaiheinen, josta seuraavassa pieni ”historiikki”.

Salon kaupungin yritykset saada käyttöönsä pohjavettä Someron-Kiikalan harjualueelta perustuvat alunperin kolmeen laajempaan suunnitelmaan: v. 1960 laadittuun Lounais-Suomen vedenhankinnan yleissuunnitelmaan (Tie- ja vesirakennushallitus), v. 1968 laadittuun Salon seutusuunnitelmaan ja v. 1977 laadittuun Lounais-Suomen vesienkäytön yleissuunnitelmaan (Vesihallitus).

Vaihe 1. Aluksi Salon kaupunki toimi luvanhakijana yksinään. Se anoi v. 1977 Länsi-Suomen vesioikeudelta lupaa saada ottaa pohjavettä 9500 m³/vrk viidestä eri ottamosta Someron-Kiikalan harjualueelta. **Vedenottolupa heltisi v. 1983**, mutta huomattavasti suppeampana kuin anottu määrä: 3500 m³/vrk kolmesta ottamosta (Herakkaa I ja II sekä Immenjärvi). Lupaehdot sisälsivät mm. kalatalouskorvauksia; esim. Kaskiston-Suojoen jakokunnille tuli maksaa yht. 162 000 mk kertakaikkisena korvauksena Halkjärven kalataloudellisista menetyksistä (maksettiin 1991). Pohjavedenottamot tuli rakentaa 10 vuoden kuluessa saadusta lupapäätöksestä.

Vaihe 2. Salon kaupunki antoi jostain syystä saamansa lupapäätöksen raueta. Se tähtäsi kuitenkin uuteen hakemukseen, jonka pohjaksi suoritettiin Someron-Kiikalan harjualueella v. 1992-94 useita tutkimuksia (mm. maisemaselvityksiä, geologisia ja geofysikaalisia tutkimuksia sekä koepumppauksia). Salo jätti – nyt yhdessä Halikon ja Perttelin kuntien kanssa - uuden vedenottolupahakemuksen Länsi-Suomen vesioikeudelle 2.5.1994. Hakijakolmikko anoi lupaa ottaa pohjavettä 7000 m³/vrk kolmesta ottamosta: Herakkaanlähteen ottamosta 2800 m³/vrk, Kalattomannotkon ottamosta 2500 m³/vrk ja Kaskistonnummen ottamosta 1700 m³/vrk. Hakemusta täydennettiin erinäisillä tutkimuksilla ja selvityksillä koko 1990-luvun jälkipuoliskon ajan. Länsi-Suomen ympäristölupavirasto, joka oli tullut lupaviranomaiseksi Länsi-Suomen vesioikeuden tilalle, **hylkäsi hakemuksen 27.10.2000**. Lupavirasto katsoi hankkeen vaikuttavan merkittävän haitallisesti ympäristöönsä, joka oli vastikään liitetty Natura 2000 –verkostoon.

Vaihe 3. Hakijakolmikko valitti em. päätöksestä Vaasan Hallinto-oikeuteen, joka palautti 29.5.2001 asian takaisin Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon. Lupavirasto veloitettiin varaamaan hakijoille tilaisuuden antaa luonnonsuojelulain 65§:n mukainen selvitys hankkeen vaikutuksista Natura 2000 –verkostoon sisällytetyn Hyppärän harjualueen luonnonarvoihin ja hankkimaan selvityksestä Lounais-Suomen ympäristökeskuksen lausunnon. Hakijat teettivät luonnonarvoselvityksen Biota BD Oy:llä. Tämän selvityksen ohjaamana Herakkaanlähteen ottamo jätettiin pois hakemuksesta ja kahdesta muusta ottamosta (Kalattomannotko ja Kaskistonnummi) anottiin em. suuruisia vedenottolupia. Länsi-Suomen ympäristölupavirasto **hyväksyi hakemuksen 25.11.2002** niin, että Kaskistonnummen ottamosta saadaan ottaa vettä haettu määrä (1700 m³/vrk), mutta Kalattomannotkosta hieman vähemmän kuin haettu määrä (2200 m³/vrk), eli yhteensä 3900 m³/vrk. Tähän

lupapäätökseen tuli runsaasti valituksia, jotka Vaasan Hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 30.12.2003. Viimeisimpien valitusten ansiosta vedenottolupa muuttui kuitenkin määräaikaiseksi, ollen voimassa 31.12.2012 asti, ja tarkkailuohjelmaa täsmennettiin.

Someron vesiensuojeluyhdistys on koko noin 7-vuotisen toimintansa ajan vastustanut vedenottohanketta pitäen sitä herkälle ympäristölleen haitallisena.

Luvanhakuprosessin edetessä lukuisia valituksia ja vastineita on laadittu, viimeisin valitus Korkeimpaan Hallinto-oikeuteen jätettiin tammikuun lopulla 2004.

(Kirjoitelman tiedot perustuvat katselmuspöytäkirjoihin, tutkimusraportteihin ja ympäristölupaviranomaisten sekä oikeusasteiden päätösasiakirjoihin.)